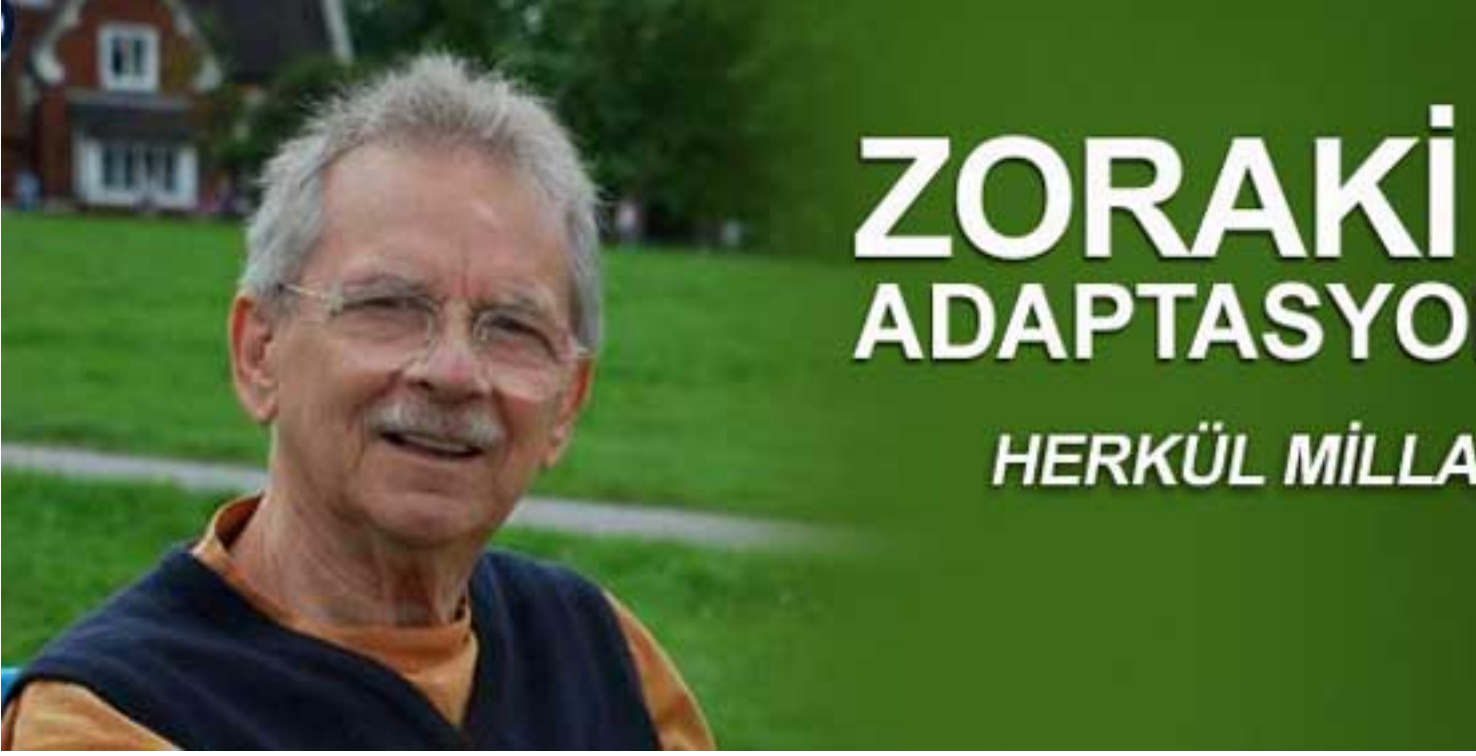

HERKÜL MİLLAS

3 Mart 2015, Salı

ZAMAN GAZETESİ

Yunanistan'da durum –maalesef- aynen öngörmüş olduğum gibi. İki ay önce (2014.12.6) şunları yazmıştım: “Siriza iktidar olacağında Memorandum’u tanımayacağını, yapılan anlaşmaları uygulamayacağını, maaşlarda ve emekli maaşlarında artışlara gideceğini, bankaları devletleştireceğini, borçların büyük bir kısmını geri ödemeyeceğini tekrarlıyor.

Bu planın özünde bir varsayım bulunmakta: Alacaklılar (Troyka) bu taleplere karşı çıkamayacak; çünkü Yunanistan’a yardım etmez de iflasına karar verirse, AB’nin kendisi daha zararlı çıkacak. Tabii bu bir şantaj oyunudur ve riskler içermektedir. AB resti karşılar da Memorandum’da ısrarlı olursa –en muhtemel senaryo– Siriza’nın B planı bulunmamakta.” O yazıda şu da vardı: “Yunanistan’la Troyka arasında ilişkiler açmaza girerse en başta para akışı duracak. Bu akışın iki sıkıntılı alan için hayati önemi var. Hem nakit sıkıntısı yaşayan bankalara destek ve güven sağlamakta, hem de eski borçların karşılaşmasında gerekli kolaylıkları sağlamaktadır. Bu para akışı durduğu durumda hükümet maaşları bile ödeyemez durumda kalabilir.”

Bir ay önce de (2015.1.27) şunu yazdım: “En muhtemel senaryo eskiden de, Andreas Papandreu, Evangelos Venizelos (her ikisi de Pasok) ve Andonis Samaras’ın (Yeni Demokrasi) yaptıklarının tekrarlanmasıdır. Yüksek tonda “sol” veya “Memorandum karşıtı” söylem sürdürülecek ama pratikte AB’nin beklentilerine cevap verilecektir. Düne kadar olduğu gibi, göstermelik bazı “halktan yana” önlemler alınacak ama temel mali siyaset değişmeyecektir... Siriza’nın da böyle yapması çok muhtemeldir. Tek sorun Siriza içindeki “aşırı sol” muhalefettir. Onların tutumunu öngörmek daha zordur.”

Şu an varılan nokta aynen öngörülen durum. Ülke iflasın eşiğinde, troykanın parasına acilen ihtiyaç duyuluyor, memorandum ve troyka devam ediyor. (Başka bir isim altında: Memoranduma “anlaşma”, troykaya da “kurumlar” deniliyor; trajik olmasa oldukça komik bir aldatmaca.) Yunan tarafı troykadan onay almadan memorandum süresinde yapılanları tersine çevirmeyeceğini, örneğin özelleştirmeleri kabul edeceğini, devlet sektöründe işine son verilenleri işe almayacağını kabul etmiş durumda. En temel talep olan borcun tıraşlanması da geri çekildi.

Yunanistan için öncelik ekonomi

Siriza’nın ütöpik ekonomik programı yüzünden, olumlu yanlarını da yürürlüğe koyamayacak. Siriza’nın güçlü olduğu alanlar şunlardır: toplumsal eşitlik konusunda duyarlılığı, insan hakları ve ifade özgürlüğü alanlarındaki çağdaş anlayışı, din/devlet ilişkilerinde laik yaklaşımı, yabancı işçilere ve kaçak göçmenlere karşı hoşgörüsü ve faşizan anlayışlara karşı direnci. Ama ekonomik olarak çıkmazda olan bir yönetimin bu alanlarda yapabileceği de çok sınırlı kalacak.

Gelişmeleri öngörmüş olmam benim kâhin olduğumdan değildir; durum ortadaydı, dünyayı izleyen ve ideolojik saplantıları olmayan herhangi bir kimse bu gelişmeleri görebilirdi. Dünyada gelişmelerin böyle seyredeceğini söyleyenler de az değildi. Avrupa halklarını vergilendirerek Yunanistan’a kaynak sağlamanın devam etmeyeceği belliydi. Ülke halkının da ürettiğinin fazlasıyla yaşayamayacağı biliniyordu; gerekli yapısal dönüşümler yapılmadan ekonomik kalkınmanın başlamayacağı da. Yani bu öngörmek/öngörememek olayından bir ders çıkarılabilir. Komşu ülkede ileri, öncü ve kurtarıcı bir gidiş görenlerin neden gerçekleri göremediğini anlamak çok önemli. Çünkü bu yanlış yapanlar ve ortada olanı göremeyenler yanlışlarını anlamazsa gelecekte de hayallerinin kurbanı olacak.

Kendilerini sol veya Marksist sayan birileri her başkaldırmayı dünyayı doğru rotaya oturtacak

“ilerici ayaklanma” sanıyor. Hemen heyecanlanıp coşuyorlar. Oysa Marksist literatürü birazcık karıştırırsalar “çocukluk hastalıklarından” “karşı devrimlere”, “anarşizmden” “Luddite hareketine” ve “lumpenlerden” “sendikacılar aristokrasisine” pek ilginç detaylar da öğrenebilirler. Her sokak gösterisi ve her protesto otomatik olarak alkışlanacak bir olay değildir. (Biliyorum, şimdi birileri bu cümleden benim halk hareketlerine karşı olduğumu anlayacak; zaten sözünü ettiğim sakatlık da aynen bu bilgisizliktir.)

Siriza’nın zorunlu gidişatı

Sovyetler Birliği’nin eksikliklerini anlamamış olanlar, bugünkü kapitalizmi de anlamıyor. Popülizmi besleyen, yöneticilerde çıkarlar ve ideolojik saplantılardır; kitlelerde ise umutsuzluktur. Şimdi, yanlış yön Siriza’yı bir açmaza getirdi. Troyka’nın (yani AB, A.M. Bankası ve IMF) rotasından çıkarsa gerekli kaynakları bulamayacağından memurların maaşını bile ödeyemeyecek; eski memorandumu (“anlaşmayı”) sürdürürse seçmenine ve parti içi muhalefete hesap veremeyecek. Şu an her bakan aklına eseni söylüyor: Kimileri varılan anlaşmaların tersine, özelleştirmelere devam etmeyeceklerini ve vergileri azaltacaklarını ilan ediyor, önemli yatırım anlaşmalarını “yeniden gözden geçireceklerini” söylüyor. Son üç buçuk ayda bankalardan çekilen (kaçırılan) Euro elli milyardır, son haftada üç buçuk milyar.

Ama bu telaşa son verilse de asıl tehlike başkadır. Kapitalizme savaş ilan etmiş, sermayeyi düşman sayan bir iktidarın en yalın liberal bir ekonomi programını yürütmesi gerekiyor. Direnç çok büyük olacaktır. Hem iktidar ortakları arasında hem de büyük beklentilerle sandık başına koşmuş olan seçmenlerce. İşaretler açıkça görülüyor. Bakan olarak görev sürdürenler bile açıkça yeni anlaşmaya karşı olduğunu söyleyebiliyor! Pazar günkü toplantısında Siriza Merkez Komitesi’nin son anlaşmalara desteği ancak yüzde elli altı oranında oldu. Troyka şaşkın ve öfkeli...

Ve bütün bu yazdıklarımı çok iyi bilen “Batılılardan” kaygı nedeni sinyaller geliyor: “Sizi kontrol edeceğiz, notunuz kırık çıkarsa nakit de sağlamayacağız”. Kredi verenlerin yeni politikasına “drip feed” diyorlar. Yani gerekli krediler azar azar verilecek, karşılığında yeni (ve bir türlü yapılmayan) toplumsal dönüşümler istenecek–kastedilen, yabancı sermayenin gelişini ve kalkınmayı sağlayacak dönüşümlerdir. Hükümetin alternatifi yok gibi. Aynı zamanda başka bir senaryo da konuşuluyor. Eğer yeni iktidar AB’ye ayak uyduramazsa, yardım paketleri daha da kısılacak, ülke kendi parasını bastırması için zorlanacaktır: Yani para biriminden “kendi rızasıyla” çıkmasına gidilecek. Yeni hükümetin ekonomi bakanlıklarının koordinasyonu ile sorumlu bakanı Dragasakis, yeni hükümetin “zoraki bir adaptasyona” mecbur kalacağını söylemişti. Her an böyle bir “adaptasyon” yaşanabilir!

